

TANTÁRGYI TEMATIKA

**2026/2027. tanév 1. félév; Alkotmányosság és emberi jogok; Kriminológia mesterképzés
(Levelező)**

Tantárgy neve: Alkotmányosság és emberi jogok	Tantárgy Neptun-kódja: AJALK800KMAL1 Tárgyfelelős intézet: Államtudományi Intézet/Alkotmányjogi Tanszék Tantárgyelem: Kötelező						
Tárgyfelelős: Prof. Dr. Paulovics Anita egyetemi tanár							
Közreműködő oktató(k): Prof. Dr. Paulovics Anita egyetemi tanár, Dr. Jámor Adrienn egyetemi docens							
Javasolt félév: 1.ő	Előfeltétel: -						
Óraszám/félév: 16 óra/félév	Számonkérés módja: Kollokvium						
Kreditpont: 4 kredit	Munkarend: Levelező						
Tantárgy feladata és célja: A tanegység célkitűzései: az alkotmányvédő szervek, az alapjogok elmélete, védelme és az alapjogokra vonatkozó magyar alkotmányjogi szabályozás megismerése (az Alkotmánybíróság joggyakorlata alapján.) Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> T1, T2, T3, T4, T5 <i>képesség:</i> K7, K11 <i>attitűd:</i> A1, A4, A6, A7, A8, A10, A12, A13 <i>autonómia és felelősség:</i> F1, F4, F8							
Tantárgy tematikus leírása: 1. Az alkotmány fogalma és ismérvei. Az alkotmányosság fogalma és követelményei. Az alkotmányozó hatalom. Az alkotmány, mint a jogrendszer alapja. Az alkotmány elsődlegessége. 2. A hatalommegosztás. 3. Az alkotmányvédő szervek. Az Alkotmánybíróság szervezete, az alkotmánybírák jogállása. 4. Az Alkotmánybíróság hatásköre, eljárása. Az alkotmányos jogok védelme: az alkotmányjogi panasz. 5. Az alapvető jogok biztosa. 6. Az emberi jogok és alapjogok fogalma. Az alapjogok a jogrendszerben. Az alapjog, mint alkotmányos jog. Alapjogok és szabadságjogok. 7. Alapjogi dogmatika. Az alapjogok fogalma; alapjogi jogalanyiség. 8. Az alapjogok korlátozhatósága. A szükségesség/arányosság teszt. Az alapjog lényeges tartalma. 9. Az emberi méltósághoz való jog, mint az alapjogok lényege. Önrendelkezés. 10. Az élethez való jog. 11. Az emberi jogok nemzetközi védelme. Az EJEK. 12. Az alkotmányos egyenlőség. A törvény előtti egyenlőség, a jogegyenlőség, esélyegyenlőség, egyenjogúság és a diszkrimináció tilalma. Pozitív diszkrimináció. 13. A személyes szabadság alapjai. A személyi szabadsághoz való jog. A személyes szabadság eljárási garanciái. 14. Az eljárási jogok helye az alkotmányjogban. Általánosan érvényesülő eljárási jogok. A büntetőeljárás alkotmányos elvei.							
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Okt. ip.</th> <th>Előadások</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>IX. 12.</td> </tr> </tbody> </table>	Okt. ip.	Előadások	1.	IX. 12.	<table border="1"> <tbody> <tr> <td colspan="2">Az alkotmány fogalma és ismérvei. Az alkotmányosság fogalma és követelményei. Az alkotmányozó hatalom. Az alkotmány, mint a jogrendszer alapja. Az alkotmány</td></tr> </tbody> </table>	Az alkotmány fogalma és ismérvei. Az alkotmányosság fogalma és követelményei. Az alkotmányozó hatalom. Az alkotmány, mint a jogrendszer alapja. Az alkotmány	
Okt. ip.	Előadások						
1.	IX. 12.						
Az alkotmány fogalma és ismérvei. Az alkotmányosság fogalma és követelményei. Az alkotmányozó hatalom. Az alkotmány, mint a jogrendszer alapja. Az alkotmány							

		elsődlegessége. A hatalommegosztás. Az alkotmányvédő szervek. Az Alkotmánybíróság szervezete, az alkotmánybírák jogállása. Az Alkotmánybíróság hatásköre, eljárása. Az alkotmányos jogok védelme: az alkotmányjogi panasz. Az alapvető jogok biztosa. Az emberi jogok és alapjogok fogalma. Az alapjogok a jogrendszerben. Az alapjog, mint alkotmányos jog. Alapjogok és szabadságjogok.
2.	IX. 19.	Alapjogi dogmatika. Az alapjogok fogalma; alapjogi jogalanyiség. Az alapjogok korlátozhatósága. A szükségesség/arányosság teszt. Az alapjog lényeges tartalma. Az emberi méltósághoz való jog, mint az alapjogok lényege. Önrendelkezés. Az élethez való jog. Az emberi jogok nemzetközi védelme. Az EJEB. Az alkotmányos egyenlőség. A törvény előtti egyenlőség, a jogegyenlőség, esélyegyenlőség, egyenjogúság és a diszkrimináció tilalma. Pozitív diszkrimináció.
3.	XI. 14.	A személyes szabadság alapjogai. A személyi szabadsághoz való jog. A személyes szabadság eljárási garanciái. Az eljárási jogok helye az alkotmányjogban. Általánosan érvényesülő eljárási jogok. A büntetőeljárás alkotmányos elvei. Önkéntes zárthelyi dolgozat.

Félévközi számonkérés: Megajánlott jegy.

A kollokvium teljesítésének módja, értékelése: Kollokvium. A számonkérés az írott tananyagon és a kötelező jogszabályok ismeretén kívül kiterjed az előadáson elhangzottakra. A vizsgára bocsátás feltétele az aláírás. Az értékelés öt fokozatú.

Vizsgakérdések:

1. Az alkotmány fogalma és ismérvei. Az alkotmányosság fogalma és követelményei. Az alkotmányozó hatalom. Az alkotmány, mint a jogrendszer alapja. Az alkotmány elsődlegessége.
2. A hatalommegosztás.
3. Az Alkotmánybíróság szervezete, az alkotmánybírák jogállása.
4. Az Alkotmánybíróság hatásköre, eljárása.
5. Az alapvető jogok biztosa jogállása.
6. Az alapvető jogok biztosa feladata, intézkedései.
7. Az emberi jogok, állampolgári jogok és alapjogok fogalma. Az alapjogok a jogrendszerben. Az alapjog, mint alkotmányos jog. Alapjogok és szabadságjogok.
8. Alapjogi dogmatika. Az alapjogok fogalma; alapjogi jogalanyiség;
9. Az alapjogok korlátozhatósága. A szükségesség/arányosság teszt. Az alapjog lényeges tartalma.
10. Az emberi méltósághoz való jog, és részjogosítványai.
11. Az élethez való jog: a halálbüntetés alkotmányos kérdései.
12. Az élethez való jog: az abortuszkérdés alkotmányos kérdései.
13. Az élethez való jog: az eutanázia alkotmányos kérdései.
14. Az emberi jogok nemzetközi védelme. Az EJEB.
15. Az alkotmányos egyenlőség. A törvény előtti egyenlőség, a jogegyenlőség, esélyegyenlőség és a diszkrimináció tilalma. Pozitív diszkrimináció.
16. A személyi szabadsághoz való jog. A személyes szabadság eljárási garanciái.
17. Az eljárási jogok helye az alkotmányjogban. Általánosan érvényesülő eljárási jogok. A büntetőeljárás alkotmányos elvei.

Kötelező irodalom:

1. Sári János – Somody Bernadett: Alapjogok. Alkotmánytan II. Osiris, Bp., 2015.
2. Emberi jogok.(Szerk.: Halmai Gábor, Tóth Gábor Attila), Osiris tankönyvek, Osiris Kiadó, 2003.
3. The Basic Law of Hungary: A First Commentary. (szerk.: Schanda Balázs - Varga Zs. András - Csink Lóránt) Dublin, Clarus Press, 2012.

Ajánlott irodalom:

1. Bragyova András: Az új Alkotmány egy koncepciója. KJK-MTA Állam- és Jogtudományi Intézet, Budapest, 1995.
2. Holló András – Balogh Zsolt: Az értelmezett alkotmány, Magyar Hivatalos Közlönykiadó, Budapest, 2010.
3. Ramcharan, B.: The Fundamentals of International Human Rights Treaty Law, Nijhoff, Leiden, Boston, 2011.